

INDKOMSTAFTRAPNING AF BØRNECHECKEN

Dette notat belyser effekterne af indkomstaftapning af børnechecken på den sammensatte marginalskat. Der tages udgangspunkt i et scenarie, hvor man aftrapper børnechecken i intervallet mellem 800.000 kr. og 1,3 mio. kr. i husstandsindkomst. Rammes man af indkomstaftapning, bliver gevinsten ved at arbejde ekstra ikke bare reduceret af marginalsatten. Gevinsten bliver også reduceret af lavere børnecheck for hver time, man arbejder ekstra. Og dermed reduceres arbejdsudbuddet. Har man f.eks. 2 børn i alderen 3-6 år, mister man 5,4 kr. i børnecheck, hver gang man tjener 100 kr. ekstra. Notatet viser, at den sammensatte marginalskat bliver forøget med 2,1-10,2 pct. afhængigt af, om man har 1-3 børn. Dermed øges den øverste marginalskat fra 56,1 til 58,2-66,2 pct. Hvis man har 4 eller 5 børn bliver forøgelsen af den sammensatte marginalskat endnu højere. Disse forhøjelser af den sammensatte marginalskat vil reducere arbejdsudbuddet. Hvis man skal undgå en stigning i den sammensatte marginalskat, kræver det i princippet, at man skal reducere marginalsatten med 10 pct. eller mere i en skattereform. Et mere simpelt alternativ til indkomstaftapning er, at man halverer børnechecken, der i dag koster 14,6 mia. kr. i offentlige udgifter. Det giver godt 7 mia. kr. For de penge kan man reducere topskatten fra 15 til 7½ pct. Det vil bringe marginalsatten ned fra ca. 56 til 49 pct. og øge arbejdsudbuddet med 7.000 personer. Det svarer til målsætningen i Thornings regeringsgrundlag.

Det fremføres ofte, at diverse offentlige ydelser skal aftrappes i takt med stigende indkomst. Tanken er umiddelbart logisk ud fra en betragtning om, at personer der har høj indkomst ikke behøver støtte fra det offentlige. Imidlertid skal man være opmærksom på, at aftrapningen af børnechecken i takt med en voksende indkomst vil virke på samme måde som en forhøjelse af marginalsatten. Rammes man af indkomstaftapning, bliver gevinsten ved at arbejde ekstra ikke bare reduceret af marginalsatten. Gevinsten bliver også reduceret af lavere børnecheck for hver time, man arbejder ekstra. Dermed reduceres incitamentet til at arbejde, og det betyder mindre arbejdsudbud.

I det følgende tages udgangspunkt i et aftrapningsinterval fra 800.000 til 1,3 mio. kr. i husstandsindkomst. En husstandsindkomst på 800.000 kr. svarer til, at der er to topskatteydere i familien. Eller at den ene person i en familie har en indkomst pænt over topskattegrænsen (389.900 kr.) på f.eks. 500.000 kr. og den anden en indkomst på 300.000 kr.

Der er tre satser for børnecheck. For de 0-2 årige udgør børnechecken 17.064 kr. årligt, for de 3-6 årige 13.500 kr. og for de 7-17 årige 10.632 kr. I nedenstående tabel er beregnet effekten på den sammensatte marginalskat ved indkomstaftapning i intervallet 800.000 til 1,3 mio. kr.

Ændring i marginalsatten som følge af forslaget om aftrapning af børnechecken						
	Ydelse per modtager i kr.		Stigning i marginalskat i pct.point			
	Antal børn		Antal børn			
	1	2	3	1	2	3
Aldersgruppen	Sats (kr.)		Ændring i marginalskat (pct.point)			
0-2 år	17.064	34.128	51.192	3,4	6,8	10,2
3-6 år	13.500	27.000	40.500	2,7	5,4	8,1
7-17 år	10.632	21.264	31.896	2,1	4,3	6,4

Kilde: Skatteministeriet samt egne beregninger

Forestiller man sig, at man aftrapper børnechecken i indkomstintervallet 800.000 kr. til 1,3 mio.kr., vil marginals-katten stige med 3,4 pct. point¹, hvis man har ét barn i alderen 0-2 år og har en indkomst i indkomstintervallet 800.000 kr. - 1,3 mio. kr. Dermed øges marginals-katten fra 56,1 til 59,5 pct. (= 56,1 pct. + 3,4 pct.). Hvis man er bundskatteyder og har en indkomst på 300.000 kr. (og ægtefællen en indkomst på 500.000 kr. eller derover), stiger marginals-katten fra 40,9 til 44,3 pct. Har man to børn i denne aldersgruppe, er der tale om en marginals-katteforhøjelse på 6,8 pct. point. I dette tilfælde øges marginals-katten til 62,9 pct. for topskatteydere. For denne persongruppe neutraliseres effekten af Forårspakke 2.0, idet skattereformen reducerede marginals-katten fra 62,8 til 56,1 pct.

Har man et barn i alderen 3-6 år, er der tale om en forhøjelse af marginals-katten på 2,7 pct. point til 58,8 pct. Hvis man har to børn i samme aldersgruppe, er der tale om en forhøjelse på 5,4 pct. point til 61,5 pct. I en situation, hvor man f.eks. har to børn i alderen 0-2 år og et barn mellem 3-6 år, bliver stigningen i marginals-kattestigningen 9,5 pct. Dermed kommer marginals-katten op på 65,6 pct., hvilket er højere end marginals-katten var på noget tidspunkt under Fogh-regeringen.

Samlet set vil indkomstaftapningen indebære, at den sammensatte marginals-kat hæves med mellem 2,1 pct. til 10,2 pct., hvis man har mellem 1-3 børn og en husstandsindkomst i intervallet 800.000 kr. - 1,3 mio. kr. Hvis man har fire eller fem børn, bliver forhøjelsen af den sammensatte marginals-kat højere. Disse forhøjelser af den sammensatte marginals-kat vil mindske incitamentet til at arbejde og derved reducere arbejdsudbuddet. Hvis man skal undgå en stigning i den sammensatte marginals-kat, kræver det i princippet, at man skal reducere marginals-katten med 10 pct. eller mere i en skattereform.

Såfremt indkomstaftapningen i stedet skal indgå som finansiering af nye offentlige udgifter, skal man være opmærksom på, at de økonomiske vismænd i den seneste vismandsrapport finder, at en forhøjelse af den øverste marginals-kat for de 10 pct. højest lønnede ikke giver et skatteprovenu². Bl.a. fordi de arbejder færre timer og mindre produktivt. Man må derfor forvente, at en indkomstaftapning, der rammer de højeste indkomster vil give et meget lille (og måske slet ikke noget) finansieringsbidrag, når man indregner de negative afledte effekter på arbejdsudbuddet.

Det fremføres fra tid til anden, at indkomstaftapning af ydelser ikke påvirker personers adfærd på samme måde som skatteændringer. Antager man imidlertid, at borgerne er rationelle, så vil de før eller siden indrette sig efter incitamenterne i såvel ydelses- som skattesystemet.

Det er derfor meget risikabelt i den økonomiske politik at forvente, at borgerne er irrationelle. Hvis man f.eks. antager, at borgerne ikke indretter sig efter indkomstaftapning af f.eks. børnecheck og bruger hele budgetforbedringen på et større offentligt forbrug, vil man stå med et finansieringsproblem, når folk finder ud af og tilpasser sig de ændrede incitament og derfor reducerer deres arbejdsudbud.

Alternativ til indkomstaftapning

Et mere simpelt alternativ til indkomstaftapning er, at man halverer børnechecken, der i dag koster 14,6 mia. kr. i offentlige udgifter. Det giver en budgetforbedring på godt 7 mia. kr. For de penge kan man reducere topskatten fra 15 til 7½ pct. Det vil bringe marginals-katten ned fra ca. 56 til 49 pct.

Det vil øge arbejdsudbuddet med 7.000 personer, hvilket svarer til målsætningen i Thornings regeringsgrundlag. De øgede skatteindtægter, der følger af arbejdsudbudsstigningen, udgør ca. 2,4 mia.kr. Det svarer næsten til regeringsgrundlagets målsætning om, at en skattereform skal give en budgetforbedring på 3 mia. kr. I ovenstående beregninger er ikke indregnet, at lavere

¹Børnechecken på 17.064 kr. aftrappes over et interval på 500.000 kr.
((17064 / 500000)*100 = 3,4 pct.)

²Vismandsrapport efteråret 2011, De Økonomiske Råd

marginalskat øger tilskyndelsen til at øge sin indkomst på anden vis end ved at arbejde flere timer. Det kan være ved at søge ekstra ansvar ved forfremmelse eller en arbejdsindsats, der mere målrettet øger værdiskabelsen for virksomheden. Dette honoreres typisk gennem en højere timeløn.

Hvis man helt afviklede børnechecken, ville budgetforbedringen udgøre 14,6 mia. kr. For det beløb kunne man finansiere en fjernelse af topskatten. Den højeste marginalskat ville da udgøre 42 pct. mod 56 pct. i dag.